

MIS ON SKISOFREENIA?

Skisofreenia on krooniline haigus, mille põhielementideks on psühhootilised häired ning muutused isiksuses, emotsioonides ja mõtlemises.¹

Skisofreeniat mõjutab umbes **1% (1 100-ST)** maailma elanikkonnast.²

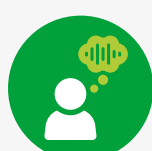
Kõige sagedamini algab see haigus vanuses **17 KUNI 30 AASTAT.**³

KUIDAS SKISOFREENIAT ÄRA TUNDA?

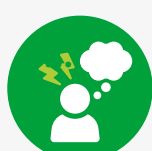
Tähelepanu tuleks pöörata käitumisele ja isiksuse reaktsioonidele, mis on teravas kontrastis varasemaga.

Füüsiliste terviseprobleemide ja kõrge enesetapuriski tõttu on selle haigusega patsientide keskmine eluiga 10-12 aastat lühem kui tervetel inimestel.⁴

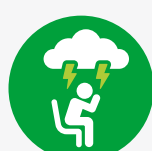
SKISOFREENIA SÜMPTOMID?⁵

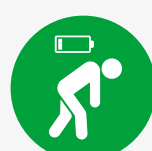
HALLUTSINATSIOONID - häälte kuulmine - kõige levinum sümptom

ÕUDUSUNENÄGUDE IDEED JA PARANOIA - ideed, mis ei vasta tegelikkusele (ideed jälgimisest, tagakiusamise kinnisidee, usk erilistesse võimetes)

EMOTSIONAALNE ÜSKKÕIKSUS ja apaatia

ENERGIA JA TAHTE KAOTUS

PEAMISED SKISOFREENIAT PÕHJUSTAVAD TEGURID:

- ✓ Geneetilised tegurid
- ✓ Mürgiste või narkootiliste ainete kasutamine
- ✓ Aju arenguhäired ja vigastused
- ✓ Ebasoodne sotsiaalne keskkond, vägivald

SKISOFREENIA KOLM FAASI:^{6,7}

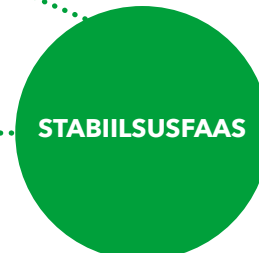
ESIALGNE FAAS (PRODROMAALNE)

hirm, kahtlus, isolatsioon perekonnast ja sõpradest, keskendumisraskused ja motivatsioonipuudus.

AKTIIVNE FAAS (ÄGE)

õudusunenäod - usk, et ümbritsevad sündmused pole tõelised, tagakiusamismaania. Hallutsinatsioonid - olematute asjade nägemine ja kuulmine. Ebaühtlane kõne. Kummalised emotsionaalsed reaktsioonid, emotsioonide puudumine.

STABIILUSFAAS

õudusunenägede ja hallutsinatsioonide vähenemine, iseloomumuutused, ühiskonnast eraldatus, töövõime langus.

KUIDAS RAVIDA SKISOFREENIAT?

- ✓ Pöördu perearsti või psühhiaatri poole
- ✓ Psühhiaater hindab tervislikku seisundit, määrab diagnoosi, koostab raviplaani
- ✓ Ravi kasutatakse enamasti ravimeid ja psühhosotsiaalse rehabilitatsiooni meetodeid
- ✓ Ravi toimub ambulatoorselt või statsionaarselt
- ✓ Peate järgima kõiki psühhiaatri soovitusi, osalema aktiivselt raviprotsessis
- ✓ Patsientide sugulasi ja sõpru tuleks harida ja toetada

Ligikaudu **70%** patsientidest, kes saavad medikamentoosset ravi ja psühhosotsiaalset ravi, kogevad oma seisundi paranemist või stabiliseerumist.

MÜÜDID SKISOFREENIA KOHTA:

MÜÜDID

- ✗ Skisofreeniat põdev inimene on ohtlik ja agressiivne!
- ✗ Skisofreeniat põdev inimene ei ole töövõimeline ega saa teha palgatööd!
- ✗ Skisofreeniahaiget tuleb ravida psühhiaatria haiglas.

FAKT

- ✓ Võib olla, et inimene on agressiivne, kuid üldiselt on selliste patsientide osakaal väga väike
- ✓ Mida rohkem inimene töötab ja on ühiskonda lõimunud, seda paremini ja kauem saab ta töötada
- ✓ Suur osa skisofreeniahaigetest saab ambulatoorset ravi

Lisateave: Teva.ee » Tervise eest hoolitsemine » Vaimne tervis

¹ <https://arsts.lv/jaunumi/liene-sile-laikus-atpazit-un-versties-pec-palidzibas-veiksmes-atslega-sizofrenijas-arstesana>
² https://www.spkc.gov.lv/sites/spkc/files/content/sizofrenija_148x210.pdf
³ <https://www.spkc.gov.lv/media/17051/download?attachment>
⁴ <https://www.spkc.gov.lv/sizofrenija>
⁵ <https://arsts.lv/jaunumi/liena-lapina-ieva-everte-sizofrenija-gimene-vai-draugu-loka>
⁶ <https://www.youtube.com/watch?v=hDroA6eawsE>
⁷ <https://sizofrenija.lv/sabiedribai/slimibas-kliniska-gaita/>
⁸ https://www.spkc.gov.lv/sites/spkc/files/content/sizofrenija_148x210.pdf
⁹ <https://www.spkc.gov.lv/media/17051/download?attachment>
¹⁰ <https://www.vca.lv/visi-pakalpojumi-vca/arstnieciba/psihiatrija.html>